

Proiectul comun OIM/PNUD/Programul Global
”Consolidarea Migrației în Strategiile Naționale de Dezvoltare” – Faza II

Concepție

**Privind instituirea cadrului de M&E participativă a politicilor în domeniul
MDD pentru măsurarea implementării abordării integrate în acest sens**

Elaborat de către:

Viorica Toartă și Maria Vremiș,

Consultanți naționali OIM

Chișinău 2017

Lista abrevierilor

AFM	Ancheta Forței de Muncă
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
APC	Administrația Publică Centrală
APL	Administrația Publică Locală
AT	Agenția Turism
ASP	Agenția Servicii Publice
ASM	Academia de Științe a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
BMA	Biroul Migrației și Azil
BRD	Biroul pentru Relații cu Diaspora
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării europene
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
M&E	Monitorizare și Evaluare
MECC	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
DMD	Diasporă, Migrațiune și Dezvoltare
MF	Ministerul Finanțelor
MJ	Ministerul Justiției
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
ODIMM	Organizația de Dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii
PARE 1+1	Programul de Atragere a Remitențelor în Economie
UMP	Uniunea Meșterilor Populari
SND 2020	Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”
PNA AA RM-UE 2017-2019	Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2019
SNMA 2011-2020	Strategia națională în domeniul Migrației și Azilului 2011-2020
PA SNMA 2016-2020	Planul de acțiuni pentru anii 2016-2020 de implementare a Strategiei naționale în domeniul Migrației și Azilului 2011-2020
PA RCRMRH 2017-2020	Planul de acțiuni pentru anii 2017-2020 privind (re)integrarea cetățenilor Republicii Moldova reîntorși de peste hotare
SN „Diaspora-2025”	Strategia națională „Diaspora 2025”
PA SN „Diaspora-2025”	Planul de acțiuni pentru anii 2016-2018 privind implementarea strategiei naționale „Diaspora-2025”
SNOFM 2017-2020	Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021
PA SNOFM 2017-2020	Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021
SNPCF 2014-2020	Strategia privind protecția copilului și familiei 2014-2020
PA SNPCF 2016-2020	Planul de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei pentru protecția copilului și familiei pe anii 2014-2020
SDC 2020	Strategia de dezvoltare a culturii „Cultura 2020”
PA SDC 2020	Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a culturii „Cultura 2020”
SDT 2020	Strategia de dezvoltare a turismului „Turism 2020”
PA SDT 2020	Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020”
SDE 2013-2020	Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”
SDÎVT 2013-2020	Strategia de dezvoltare a învățământului vocațional / tehnic pentru anii 2013-2020 și Planul de acțiuni de implementare a acesteia

SCDRM 2020 PA SCDRM 2020	Strategia de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020 Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de cercetare-dezvoltarea Republicii Moldova până în 2020
SNDST 2020 PA SNDST 2020	Strategia națională de dezvoltare a sectorului de tineret 2020 Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare a sectorului de tineret 2020
SDIMM 2012-2020 PA SDIMM 2015-2017	Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020 Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2015-2017
SNDAR 2014-2010 PA SNDAR 2014-2010	Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru anii 2014-2020 Plan de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020
SNAEFB 2017-2021 PA SNAEFB 2017-2021	Strategia națională de asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021
PA CS 2017 PME	Planul de activitate al Cancelariei de stat pentru anul 2017 Lista indicatorilor Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova

Cuprins

Lista abrevierilor	2
I. Analiza situației.....	5
II. Scopul concepției.....	6
III. Obiectivele concepției	6
IV. Organizarea proceselor de M&E în contextul DMD și al abordării integrate.....	6
4.1. Conținutul și structura matricei de indicatori de M&E a politicilor în domeniul DMD	8
4.2. Criteriile de selectare indicatorilor de M&E în cadrul matricei	8
4.3. Tipul indicatorilor propuși	9
4.4. Caracteristicile indicatorilor	9
4.5. Definitivarea și validarea Matricei de indicatori pentru M&E în domeniul DMD	10
4.6. Periodicitatea realizării exercițiului de M&E și raportarea	10
Anexa 1. Cadrul de Monitorizare și Evaluare a politicilor naționale în domeniul Diasporă, Migrațiune și Dezvoltare (M&E DMD).....	11

I. Analiza situației

Rezultatele evaluării comune de țară realizată de către agențiile ONU în Republica Moldova¹ au arătat că, migrații la muncă în anul 2015 au constituit 25,7% în populația economic activă a țării, ceea ce înseamnă că peste ¼ din resursele forței de muncă naționale participă la dezvoltarea economică ale altor state. De asemenea, datele Profilului Migrațional Extins² relatează că, peste 67% în totalul migrațiilor le revine celor din mediul rural. Totodată, peste jumătate (57,3%) în totalul migrațiilor constituie tinerii în vârstă de 15-34 ani, celor din mediul rural revenindu-le printre tineri o pondere de circa 71%. Aceste date ce confirmă suplimentar asupra erodării capitalului uman al țării care este esențial în asigurarea dezvoltării. Destul de importantă de altfel, este ascendența pe parcursul ultimului deceniu al numărului de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare în rezultatul emigrării autorizate și care în anul 2015 a constituit 106,6 persoane³. Acești cetățeni și organizațiile diasporale ale acestora reprezintă un potențial care necesită a fi considerat, atras pentru implicare în procesul de susținere a dezvoltării comunităților de origine, dar și a țării în general.

Pe parcursul ultimilor ani au fost elaborate și aprobate o serie întreagă de documente cu caracter politic și strategic în cadrul cărora este abordat direct sau indirect domeniul migrației, dezvoltării și diasporei (DMD). Printre acestea pot fi enumerate: Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”; Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2019; Strategia națională în domeniul Migrației și Azilului 2011-2020 și Planul de acțiuni pentru anii 2016-2020 de implementare al acesteia; Planul de acțiuni pentru anii 2017-2020 privind (re)integrarea cetățenilor Republicii Moldova reîntorși de peste hotare; Strategia națională „Diaspora 2025” și Planul de acțiuni pentru anii 2016-2018 privind implementarea acesteia; Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021 și Planul de acțiuni de implementare al acesteia; Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia pentru anii 2015 – 2017, etc. Cu toate acestea, analizele efectuate arată că, problemele DMD încă urmează a fi integrate într-o bună parte dintre documentele politice și strategice în vigoare.

De menționat că, în paralel cu dezvoltarea și implementarea acestui cadru politic, strategic și normativ a fost observată o sporire a cererii din partea diferitor actori, inclusiv societății civile și reprezentanților diasporei pentru dovezi/confirmări bazate pe date despre fiționalitatea și cost eficiența inițiativelor guvernamentale asumate în domeniul DMD, ceea ce la rândul său constituie un determinat al creșterii responsabilității publice și al încrederii.

Recent Guvernul a instituționalizat la nivel național Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul Diasporei, Migrației și Dezvoltării⁴, scopul căruia este asigurarea implementării eficiente a politicii în domeniu și contribuiri la sporirea efectelor pozitive și reducerea efectelor negative ale migrației, iar monitorizarea și evaluarea fiind elementele indispensabile în contextul dat. De

¹ UN Moldova (2016). Republic of Moldova Common Country Assessment.

² BMA/MAI (2016). Profilul Migrațional extins al Republicii Moldova 2010-2015. Raport analitic.

http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:YOOAWt80jC4J:www.mai.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport-analitic-pme_2010-2015_ed._2016.pdf+&cd=6&hl=ro&ct=clnk&gl=md

³ Ibidem

⁴ Hotărârea Guvernului nr. 725 din 08.09.2017, cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=371433>

menționat că, aprobarea acestui mecanism a coincis cu reforma de optimizare a administrației publice centrale (APC), ceea ce condiționează aspra reconfirmării/determinării rolurilor și responsabilităților instituțiilor partenere și a persoanelor desemnate din cadrul acestora ca fiind responsabile de DMD la nivel decizional și tehnic, în cadrul exercițiului de M&E ce urmează a fi dezvoltat și propus spre aplicare.

Prezenta concepție vine în sprijinul Biroului relații cu diaspora din cadrul Cancelariei de stat, pentru eficientizarea implementării mecanismului de abordare integrată a domeniului MDD (*HG. 725/2017, Capitolul II, punctul 7: Monitorizarea, evaluarea și raportarea activității*) prin crearea și propunerea unui instrument de Monitorizare și Evaluare (M&E) participativă, cu roluri și responsabilități clare atribuite diferiților participanți, indicatori clari de progres și metode de monitorizare, surse de date și structură de raportare corespunzătoare. De menționat că, instituirea și aplicarea acestui cadru de M&E trebuie să permită măsurarea mersului implementării abordării integrate a DMD, precum și analiza și reacționarea promptă la devierile apărute în derularea politicilor și programelor, cu operare de ajustări/adaptări în cadrul acestora. Concepția este elaborată în conformitate cu prevederile Termenilor de Referință, ținându-se cont de rezultatele analizei procedurilor și mecanismelor existente pentru M&E ale politicilor naționale în domeniul migrației și dezvoltării și mecanismului de abordare integrată, exercițiu care a fost realizat în perioada incipientă a activității de suport⁵.

II. Scopul concepției

Oferirea unei viziuni clare asupra modului cum cadrul de M&E participativă în domeniul DMD urmează a fi organizat, structura acestuia, tipurile indicatorilor ce se propun a fi utilizați, periodicitatea colectării acestora, sursele de date, rolul instituțiilor responsabile și modul de prezentare a datelor pentru raportare.

III. Obiectivele concepției

- Crearea premiselor pentru asigurarea procesului de M&E privind mersul implementării și a impactului mecanismului de abordare integrată a DMD în strategiile și planurile de dezvoltare națională și locală;
- Determinarea/reconfirmarea rolurilor și responsabilităților în cadrul exercițiului M&E ale instituțiilor partenere, astfel încât acestea să poată asigura prezentarea datelor necesare, a indicatorilor sectoriali pentru realizarea activităților de M&E, inclusiv să poată analiza impactul migrațional în cadrul politicilor sectoriale.

IV. Organizarea proceselor de M&E în contextul DMD și al abordării integrate

Fiind etape indispensabile și totodată interdependente ale procesului politicilor publice, cadrul de M&E al politicilor în domeniul DMD și abordării integrate, este organizat după anumite proceduri, cum sunt: (i) inventarierea și analiza datelor și surselor existente care pot fi utile procesului de M&E (cea ce a fost efectuat la etapa incipientă a activității de suport); (ii) determinarea conceptuală a structurii cadrului de monitorizare, a indicatorilor relevanți cu integrarea lor într-un cadru logic, cu

⁵ OIM (2017). Raportul incipient privind situația actuală și procedurile existente de M&E a politicilor în domeniul DMD. Elaborat de către Vreșș M., și Toartă V. consultanți naționali.

determinarea, confirmarea/agrearea rolurilor prestatorilor de date, periodicității colectării și prezentării datelor (prezenta Concepție); (iii) dezvoltarea unui instrument metodologic privind utilizarea datelor indicatorilor pentru evaluare și analiză din perspectiva progresului și impactului; (iv) realizarea exercițiului de M&E propriu zis și (v) reevaluarea periodică a indicatorilor și surselor de date pentru îmbunătățirea calității acestora, depășirea provocărilor și lacunelor identificate pentru eficientizarea și asigurarea continuității procesului de M&E (ultimele două proceduri depășind limitele prezentei activități de consultanță).

Fiind procese interconectate și de asemenea complexe după caracterul său, pentru ca acestea să fie realizate într-o manieră calitativă și eficientă, M&E trebuie înțelese din punctul de vedere al caracteristicilor conținutului său. Astfel, **monitorizarea** constă colectarea continuă/sistematică a informației despre performanțele/progresele implementării politicilor, inclusiv celor în domeniul DMD și abordării integrate în acest sens. Scopul monitorizării este de a reacționa ca un sistem de avertizare timpurie și de evidență a problemelor/devierilor apărute în cadrul politicilor publice, și/sau a domeniilor în cadrul acestora (în cazul nostru domeniile DMD și mecanismul abordării integrate), ce trebuie evaluate pentru apreciere și operare de ajustări/adaptări pertinente. La rândul său **evaluarea** este un proces obiectiv, bazat pe informațiile obținute din monitorizare și are ca scop examinarea/aprecierea relevanței, eficienței, eficacității și impactului, cu oferirea unei baze argumentate fundamentării concluziilor privind rezultatele politicilor publice implementate în raport cu obiectivele și țintele trasate, precum și cu gradul în care problemele DMD sunt considerate și integrate în cadrul acestora. În esență, evaluarea nu este posibilă și nu-și are sensul în lipsa monitorizării. Totodată, monitorizarea este posibilă doar în prezența unor indicatori statistici relevanți și măsurabili determinați, care sunt integrați într-un cadru logic comun agreat.

Deși există diferite modele de sisteme de M&E, practicile demonstrează că, cele mai eficiente sunt acelea care nu implică costuri sporite și se bazează pe indicatorii și sursele deja existente de unde aceștia pot fi ușor obținuți pentru a fi utilizați în scopul asigurării unei imagini cât mai coerente asupra rezultatelor politicii. În esență aceasta presupune întrunirea principiilor de eficacitate (*rezultate bazate pe date de bună calitate*) și eficiență (*rezultate produse la costuri minime pentru furnizorii de date*). În acest context Grupul Global de Migrațiune, în cadrul manualului pentru factorii de decizie și practicieni privitor la modalitățile de integrare a migrației în planificare pentru dezvoltare, menționează asupra necesității considerării sistemelor naționale de M&E și surselor de date administrative existente, care adesea conțin informații bogate ce necesită a fi exploatate suficient pentru atingerea scopului propus⁶. De asemenea, Codul de Bune Practici al Uniunii Europene, stabilește necesitatea de utilizare a surselor administrative pe măsura necesității pentru a evita duplicarea de cerințe de informații, precum și îmbunătățirea potențialului statistic al registrelor administrative⁷. Utilizarea informației din cadrul surselor administrative pentru eficiența costurilor este și unul din principiile fundamentale ale statisticii oficiale ONU⁸ și al statisticii naționale care

⁶ GMG (2010). Mainstreaming Migration into Development Planning. A handbook for policy/makers and practitioners

⁷ Eurostat (2011). Codul de Bune Practici al Statisticilor Europene. Pentru autoritățile statistice naționale și comunitare. Principiul 9, indicatorul 9.4. <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5922385/10425-RO-RO.PDF>

⁸ UNSTATS (2014). Fundamental Principles of Official Statistics (A/RES/68/261 from 29 January 2014). Principle 5. <https://unstats.un.org/unsd/dnss/gp/FP-New-R.pdf>

stipulează că „datele necesare în scopuri statistice pot fi preluate din toate tipurile de surse, fie cercetări statistice sau surse/evidențe administrative”⁹.

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile Termenilor de Referință ale prezentei activități de consultanță, realizarea exercițiului de M&E participativă a politicilor în domeniul DMD și a mersului implementării mecanismului abordării integrate, se propune a fi efectuat cu utilizarea unui set de indicatori integrați în cadrul unei **matrice de indicatori** care au fost extrași din Lista indicatorilor Profilului Migrațional Extins (273 de indicatori) și indicatorilor din cadrul strategic național (peste 460 de indicatori) din cadrul a 29 documente, inclusiv cu planuri de implementare, care au fost identificați în cadrul exercițiului de analiză a situației actuale și procedurilor existente de M&E a politicilor în domeniul DMD, realizat la etapa incipientă a prezentei activității de consultanță.

4.1. Conținutul și structura matricei de indicatori de M&E a politicilor în domeniul DMD

Pornind de la raționamentul că migrația este un proces care trebuie gestionat și valorificat pentru dezvoltare și nu o problemă care trebuie rezolvată, matricea de M&E propusă include 68 de indicatori pentru măsurarea progresului și impactului inițiativelor guvernamentale, grupați în următoarele 6 domenii specifice (**Anexa 1**):

- Domeniul I „Migrația și dezvoltarea” - 21 de indicatori;
- Domeniul II „Securitatea socială și protecția muncii” – 9 indicatori;
- Domeniul III „Diminuarea fluxurilor migraționale” – 9 indicatori;
- Domeniul IV „Servicii pentru gestionarea migrației, facilitarea (re)integrării și consolidarea diasporei” – 7 indicatori;
- Domeniul V „(Re)Integrarea migraților reîntorși și imigranților” - 10 indicatori;
- Domeniul VI „Cadrul de politici și programe, dialogul civil cu diaspora” – 12 indicatori.

4.2. Criteriile de selectare indicatorilor de M&E în cadrul matricei

În procesul de selectare a indicatorilor și integrării acestora în cadrul domeniilor specifice din matricea de M&E s-a ținut cont în primul rând de faptul, că indicatorii trebuie să ofere posibilități de măsurare și apreciere a progresului și impactului din punct de vedere cantitativ și calitativ, a inițiativelor guvernamentale implementate în domeniile DMD în raport cu rezultatele dorite, precum și dacă mecanismul de coordonare a implementării politicilor în domeniul DMD recent aprobat de către Guvern este funcțional. Un alt principiu care a stat de asemenea la baza selectării setului de indicatori a vizat calitatea lor în raport cu criteriile recomandate de către UE¹⁰ pentru a fi aplicate produselor statistice, care sunt:

- 1) *relevanța* – datele trebuie să satisfacă necesitățile de informare a tuturor categoriilor de utilizatori (elaboratorii de politici, cercetătorii, mass-media, societate civilă, diasporă, etc.);

⁹ http://www.statistica.md/public/files/despre/legi_hotariri/Principiile_fundamentale.pdf

10 REG (CE) nr.223/2009 privind statisticile europene, cu amendamentele operat din Mai 2015.

[https://publications.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/752204c9-2b25-44db-a7f5-](https://publications.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/752204c9-2b25-44db-a7f5-e54398a5ee25/language-ro)

[e54398a5ee25/language-ro](https://publications.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/752204c9-2b25-44db-a7f5-e54398a5ee25/language-ro); Eurostat (2011). Codul de Bune Practici al Statisticilor Europene. Pentru autoritățile statistice naționale și comunitare. Principiul 9, indicatorul 9.4.

<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5922385/10425-RO-RO.PDF>

- 2) *acuratețea* – datele trebuie să reflecte fenomenul/domeniul studiat (în cazul nostru DMD), și există proceduri de revizuire și îmbunătățire a proceselor statistice, precum și utilizarea unor concepte și metodologii aprobate la nivel național și/sau internațional;
- 3) *accesibilitatea* – modalitatea și regularitatea de prezentare/diseminare a datelor și în ce măsură acestea facilitează înțelegerea și interpretarea datelor de către utilizatori, disponibilitatea seriilor de timp comparabile;
- 4) *claritatea* – în ce măsură datele dispun de informații adiționale privind definițiile și metodologiile utilizate în procesul de colectare și agregare a datelor statistice (meta date);
- 5) *coerența* - capacitatea de combinare a datelor în mod credibil în diferite moduri și pentru diferite utilizări;
- 6) *comparabilitatea* – capacitatea de comparare a datelor în timp, modalitățile de colectare și procesare a datelor

4.3. Tipul indicatorilor propuși

Pentru realizarea exercițiului de M&E în domeniul DMD și mersului implementării abordării integrate în acest domeniu, în cadrul matricei propuși următoarele tipuri de indicatori:

- **Indicatori cantitativi** care la rândul său includ *indicatorii absoluți* exprimați în valori numerice absolute și *indicatorii relativi* exprimate în valori procentuale (ponderi, proporții);
- **Indicatori calitativi** – care reflectă asupra atitudinilor și schimbărilor comportamentale ale grupului țintă, și care în cazul de față, de asemenea pot fi exprimați cantitativ, metodologiile existente neexcluzând această posibilitate. Spre exemplu gradul ridicat de dependență a consumului casnic de resursele din exterior poate fi apreciat prin intermediu indicatorilor 1.2 și 1.3 din matrice: *Proporția gospodăriilor care primesc remitențe și Proporția remitențelor în venitul disponibil al gospodăriilor casnice dependente de remitențe*, care reflectă asupra gradului ridicat de dependență a consumului casnic de resursele din exterior. De menționat, că în calitate de date complementare din punct de vedere calitativ pot fi utilizate de asemenea și rezultatele cercetărilor/studiilor realizate de către diferite agenții în domeniu dat, care însă din raționamentul sporadicității acestora nu au fost incluse în cadrul matricei de indicatori.

4.4. Caracteristicile indicatorilor

Din punctul de vedere al caracteristicilor sale, indicatorii propuși în cadrul matricei de M&E sunt:

Indicatori de impact - care reflectă gradul de contribuție la obiectivul general și se referă la consecințele politicilor publice dincolo de efectele asupra beneficiarilor direcți. În cazul de față impactul poate divizat în două tipuri, și anume: (i) cel specific care apare după o perioadă de timp, dar care este direct legat de acțiunile întreprinse de către Guvern, și (ii) cel general care reprezintă un efect pe termen lung ce afectează o parte semnificativă a populației. De menționat că, acești indicatori pot fi de asemenea utilizați la definirea problemei și nevoii.

Indicatori de progres – care reflectă asupra progresului real al măsurilor implementate de Guvern în domeniile DMD la diferite nivele de implementare, precum și mersului implementării abordării integrate a politicilor în domeniul DMD.

4.5. Definitivarea și validarea Matricei de indicatori pentru M&E în domeniul DMD

Pornind de la principiile asigurării unui proces participativ, matricea de indicatori de M&E în domeniul DMD va fi propusă spre examinare Grupul tehnic de lucru interministerial (GTLI) membrii căruia sunt persoanele desemnate în calitate de „puncte de contact pentru domeniul diasporei, migrației și dezvoltării din instituție”¹¹, și care vor veni cu comentarii și propuneri în ceea ce privește domeniile și indicatorii propuși, inclusiv și responsabilitățile instituționale atribuite. În baza propunerilor parvenite matricea de indicatori va fi ajustată și definitivată și propusă spre validare în cadrul unui atelier de lucru cu participarea membrilor GTLI. După validare, matricea de indicatori va fi prezentată pentru examinare Comitetului interministerial în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării, care va decide asupra instituționalizării acesteia.

4.6. Periodicitatea realizării exercițiului de M&E și raportarea

Exercițiul de M&E urmează a fi realizat anual, aceasta presupune că, atunci când ministerele vor raporta Guvernului progresul asupra realizării strategiilor și programelor sectoriale, acestea să prezinte în paralel către BRD (coordonator al acestui proces)¹² datele pentru indicatorii din matricea de M&E. În acest sens de către Comitetului interministerial în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării urmează a fi emisă o dispoziție/hotărâre privind obligativitatea prezentării datelor de către instituțiile responsabile de producerea/prezentarea acestora¹³.

Cât privește analiza și interpretarea datelor, acestea sunt parte a procesului de evaluare și urmează a fi realizate conform unui Ghid metodologic care va fi elaborat după validarea și aprobarea matricei cu indicatori M&E (următoarea etapă a activității de consultanță). De asemenea, în cadrul ghidului va fi propusă și o structura a raportului, care nu trebuie să fie unul mare și să îngreuneze activitatea BRD, dar să conțină principalele constatări și recomandări în baza acestora.

¹¹ Punctul 5, alin. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 725 din 08.09.2017, cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării.

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=371433>

¹² Punctul 6, alin 2, din Hotărârea Guvernului nr. 725 din 08.09.2017, cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării.

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=371433>

¹³ Capitolul II, punctul 2, alin. 1 și 2 din Hotărârea Guvernului nr. 725 din 08.09.2017, cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării.

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=371433>

Anexa 1. Cadrul de Monitorizare și Evaluare a politicilor naționale în domeniul Migrației, Dezvoltării și Diasporei (M&E MDD)

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
I.	Migrația și Dezvoltarea	1.1.	Majorarea ponderii depozitelor în PIB, %	%	total	BNM BNS	anual	2016 - 39%	2020 - 45%	SND 2020
		1.2.	Proporția gospodăriilor care primesc remitențe	%	total, medii de reședință	BNS	anual	2015-25%, urban - 20.5% rural - 28.5%		PME
		1.3.	Proporția remitențelor în venitul disponibil al gospodăriilor casnice dependente de remitențe	%	total, medii de reședință	BNS	anual	2015-56.7%, urban - 52% rural 59.7%		PME
		1.4.	Rata de ocupare a populației,%	%	total, sexe, grupuri de vârstă	BNS	anual	2015 -40.3%, femei - 38.4%, bărbați - 42.3%, tineri 18-29 ani - 27.9%, persoane 55-64 ani - 41.4%	2020 - 43.2% 2021- 44.1%, femei - 42.6%, bărbați - 45.6%, tineri 18-29 ani -32.1%, persoane 55-64 ani - 45.6%	SNOFM 2017-2021 PME
		1.5.	Numărul migranților moldoveni reîntorși, angajați ca urmare a măsurilor active pe piața muncii	cifră absolută	total, sexe, grupuri de vârstă	ANOFM/MSMPS	anual	2016 - 951 persoane		PME PA AA RM-UE 2017-2019 PA RCRMIRH 2017-2020 SNOFM 2017-2021 SNAEFB 2017-2021
		1.6.	Proporția migranților moldoveni reîntorși, angajați ca urmare a măsurilor active pe	%	total, sexe	ANOFM/MSMPS	anual	2016-33%		Nou PME

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
			piața muncii, din totalul celor reînțorși înregistrați.							
		1.7.	Număr de proiecte investiționale finanțate anual în cadrul programelor în cadrul programului PARE 1+1	cifră absolută și % calculat din aceasta	total, sexe	ODIMM/MEI	anual	130 de proiecte anual	200 de proiecte anual, inclusiv 30 % cele gestionate de femei	PA AA RM-UE 2017-2019 PA RCRMRH 2017-2020 PA SDIMM 2015-2017
		1.8.	Volumul investițiilor efectuate în economie de către migranți și rude de gradul I ai acestora în cadrul programului PARE 1+1	cifră absolută	total	ODIMM/MEI	anual		70 mil. MDA	PA AA RM-UE 2017-2019 PA RCRMRH 2017-2020 PA SDIMM 2015-2017
		1.9.	Numărul afacerilor lansate de către migranți reînțorși	cifră absolută	total, sexe	ODIMM/MEI	anual			PA SNOFM 2017-2021
		1.10.	Numărul afacerilor agricole și nonagricole în mediul rural cofinanțate din remitențe	cifră absolută	total	MADRM	anual			PA RCRMRH 2017-2020 SN „Diaspora 2025” SNDAR 2014-2010
		1.11.	Număr de activități cu implicarea diasporei științifice în proiectele și activitățile de cercetare-dezvoltare din țara de origine prin susținerea mobilității circulare	cifră absolută	total	ASM	anual			PA AA RM-UE 2017-2019 SCDRM 2020

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
		1.12.	Numărul de experți din diaspora implicați în efectuarea expertizei științifice, în programele și proiectele de cercetare-dezvoltare	cifră absolută	total	ASM	anual			PA SN „Diaspora 2025”
		1.13.	Numărul actelor de studii obținute peste hotare recunoscute	cifră absolută	total	MECC	anual			PA AA RM-UE 2017-2019 SDE 2013-2020 SDÎVT 2013-2020
		1.14.	Număr de calificări recunoscute în baza mecanismelor de validare și autorizare a competențelor profesionale ale migranților	cifră absolută	total	MECC	anual			PA AA RM-UE 2017-2019 PA SNOFM 2017-2021 SDE 2013-2020 SDÎVT 2013-2020
		1.15.	Număr de persoane cărora le-au fost recunoscute calificările nonformale și informale dobândite în străinătate	cifră absolută	Total, sectoare	MEI MSMPS MADRM	anual			PA RCRMRH 2017-2020 SDE 2013-2020 SDÎVT 2013-2020
		1.16.	Numărul angajatorilor care au invitat străini la muncă în Republica Moldova	cifră absolută	total	ANOFM	anual			PME
		1.17.	Numărul cetățenilor străini cărora le-a fost acordat dreptul de muncă în Republica Moldova	cifră absolută	total	ANOFM BMA	anual			PME

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
		1.18.	Numărul evenimentelor/ acțiunilor realizate privind susținerea activităților inițiate de migranți, orientate spre promovarea potențialului social și economic al Republicii Moldova	cifră absolută	total	BRD MEI	anual		2019 - 6 evenimente/ acțiuni	PA AA RM-UE 2017-2019 SDC 2020 SDT 2020 SN „Diaspora 2025”
		1.19.	Numărul sesiunilor de instruire pentru consolidarea capacităților asociațiilor diasporei, organizate	cifră absolută	total	BRD	anual			PA SN „Diaspora 2025”
		1.20.	Numărul de beneficiari ai sesiunilor de instruire pentru consolidarea capacităților asociațiilor diasporei, organizate	cifră absolută	total	BRD	anual			PA SN „Diaspora 2025”
		1.21.	Numărul de tineri, inclusiv cu oportunități reduse, plecați peste hotare beneficiari ai programelor de mobilitate	cifră absolută	total	BRD	anual		2020 - 20% la nivel național; 15 % la nivel internațional	PA SNDST 2020

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
II.	Securitatea socială și protecția muncii	2.1.	Acorduri de securitate socială negociate și semnate	cifră absolută	total, pe state	MSMPS CNAS	anual	2016-13 acorduri	2020 -12 acorduri	SND 2020 PA AA RM-UE 2017-2019 SNMA 2011-2020 SN „Diaspora 2025” PA SN „Diaspora 2025” SNOFM 2017-2021 PA SNAEFB 2017-2021
		2.2.	Numărul cetățenilor moldoveni, beneficiari de pensii în baza Acordurilor în domeniul securității sociale cu alte state	cifră absolută	total, state, sexe	CNAS	anual			PME
		2.3.	Număr de cetățenilor moldoveni care au aplicat la mecanismul de portabilitate a beneficiilor sociale	cifră absolută	total	CNAS	anual			PA AA RM-UE 2017-2019 PA SNMA 2016-2020
		2.4.	Numărul cetățenilor străini, beneficiari de pensii în baza Acordurilor în domeniul securității sociale cu alte state, domiciliați, pe teritoriul Republicii Moldova	cifră absolută	total, state care acordă pensii, tipuri de pensii, sexe	CNAS	anual			PME
		2.5.	Numărul străinilor asigurați în Republica Moldova luați la evidență în scopul	cifră absolută	total	CNAS	anual			PA AA RM-UE 2017-2019 PA SNMA 2016-2020

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
			asigurării portabilității beneficiilor sociale obținute							
		2.6.	Numărul acordurilor domeniul migrației de muncă încheiate cu statele de destinație a migranților moldoveni.	cifră absolută	total, pe state	MSMPS	anual	în 2015 - 8 acorduri		PME PA AA RM-UE 2017-2019 PA SNOFM 2017-2021 PA SNAEFB 2017-2021
		2.7.	Numărul de beneficiari ai acordurilor bilaterale privind migrația forței de muncă încheiate	cifră absolută	total	MAEIE MSMPS				PA SNOFM 2017-2021
		2.8.	Numărul de cetățeni moldoveni plecați la muncă care lucrează peste hotare cu contracte legale înregistrate	cifră absolută	total, sexe, state	ANOFM/MSMPS	anual	2016 - 2010 contracte		PME
		2.9.	Număr de acorduri de cooperare negociate în cadrul diferitor platforme de dialog cu statele de origine ale migranților	cifră absolută	total, sectoare, state	MAEI MAI MSMPS MECC MEI BRD BRI	anual			PA SNMA 2016-2020
III.	Diminuarea fluxurilor migraționale	3.1.	Numărul persoanelor (de 15 ani și peste), aflate la lucru sau în căutare de lucru în străinătate	cifră absolută	total, medii de reședință, sexe	BNS	anual	2016 -319 mii persoane		PME SND 2020 SNOFM 2017-2021 SNDAR 2014-2010

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
										PA SNAEFB 2017-2021
		3.2.	Proporția populației plecate în alte țări la lucru sau în căutare de lucru (total din populația inactivă în vîrstă de 15 ani și peste)	%	total, medii de reședință, sexe	BNS	anual	2015 - 18.9%	2020 - 18% 2021 - 17.5%	SNOFM 2017-2021 PME PA SNAEFB 2017-2021
		3.3.	Numărul persoanelor migrante din mediul rural	cifră absolută	total	BNS	anual	2016 - 224.9 mii persoane	2020 - reducere cu 50%	SND 2020, SNDAR 2014-2010
		3.4.	Exodul tinerilor (cu vîrste între 15-29 ani) în totalul populației tinere de vîrsta respectivă	%	total	BNS	anual	2010 - 17.7%	2020 - 10%	SND 2020
		3.5.	Numarul copiilor lăsați fără grijă părintească din motivul plecării părinților peste hotare	cifră absolută	total	MSMPS	anual	2016 - 36114		PME PA SNPCF 2016-2020
		3.6.	Proporția persoanelor inactive care intenționează să plece peste hotare după medii de reședință și sexe	%	total, medii de reședință, sexe	BNS	anual	2013- 7.9%		PME
		3.7.	Proporția gospodăriilor cu cel puțin un membru	%	total, medii de reședință	BNS	anual			Propus pentru PME

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
			care se află la lucru sau în căutare de lucru în străinătate							
		3.8.	Proporția gospodăriilor cu copii în vîrstă sub 18 ani cu cel puțin un membru care se află la lucru sau în căutare de lucru în străinătate în totalul gospodăriilor cu copii	%	total, medii de reședință	BNS	anual			Propus pentru PME PA SNPCF 2016-2020
		3.9.	Numărul cetățenilor moldoveni care se află peste hotare de 12 luni și mai mult	cifră absolută	total, sexe, vârste	BMA/MAI DPF/MAI	anual	2016 - 300.9 mii persoane		PME
IV.	Servicii pentru gestionarea migrației, facilitarea (re)integrării și consolidarea diasporei	4.1.	Număr de servicii prestate de către Agenția Servicii Publice – Ghișeul unic	cifră absolută	total	BRD ASP	anual			PA RCRMRH 2017-2020
		4.2.	Număr de servicii online noi prestate de către centrele informaționale pe lângă misiunile diplomatice ale Republicii Moldova peste hotare	cifră absolută	total	MAEIE	anual			PA AA RM-UE 2017-2019
		4.3.	Numărul de centre de reintegrare a	cifră absolută	total	BRD	anual			SN „Diaspora 2025”

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
			migranților la nivel local instituite							
		4.4.	Numărul de platforme electronice dedicate informării membrilor diasporei funcționale	cifră absolută	total	BRD	anual			SN „Diaspora 2025”
		4.5.	Numărul de vizitatori unici ai platformelor electronice dedicate informării membrilor diasporei	cifră absolută	total	BRD	anual			SN „Diaspora 2025”
		4.6.	Număr de centre culturale pentru diasporă „Casa Moldovei”, funcționale	cifră absolută	total	BRD	anual			PA SN „Diaspora 2025”
		4.7.	Numărul centrelor de integrare pentru străini create și funcționale	cifră absolută	total	BMA/MAI	anual		2017 - 3 centre Nord, Centru, Sud	PA AA RM-UE 2017-2019
V.	(Re)Integrarea migraților reîntorși și imigraților	5.1.	Numărul persoanelor integrate și reintegrate prin intermediul mecanismului bazat pe principiul abordării integrate a domeniului de (re)integrare la nivel central și local	cifră absolută	total	MAI BRD	anual		2018 - creștere cu 20%	PA SNMA 2016-2020
		5.2.	Numărul de persoane care au beneficiat de protecție și sprijin în situații de criză	cifră absolută	total	MAEIE MSMPS BRD	anual			SN „Diaspora 2025” PA SN „Diaspora 2025”

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
			conform mecanismului de acordare a sprijinului de urgență							
		5.3.	Numărul beneficiarilor programului extra-curricular dedicat copiilor și tinerilor din familii cu părinți plecați peste hotare și celor aflați în dificultate	cifră absolută	total	BRD	anual			PA SN „Diaspora 2025” SDE 2013-2020 SDÎVT 2013-2020
		5.4.	Număr de copii reîntorși de peste hotare înscriși la studii și incluși în Sistemul informațional de management în educație	cifră absolută	total	MECC	anual			PA RCRMRH 2017-2020 SDE 2013-2020
		5.5.	Număr de copii integrați în urma programelor de integrare a copiilor și adulților reîntorși de peste hotare	cifră absolută	total	MECC	anual			PA RCRMRH 2017-2020 SDE 2013-2020
		5.6.	Numărul de cetățeni moldoveni reîntorși de peste hotare informați prin intermediul ghișeului unic al Agenției Servicii Publice	cifră absolută	total	BRD ASP	anual			PA RCRMRH 2017-2020

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
		5.7.	Numărul de cetățeni moldoveni reîntorși informați de către centrele de informare și prestare a serviciilor pentru migranți (de ex.: proiectul NEXUS Moldova, birourile comune de informare și servicii etc.)	cifră absolută	total	BRD	anual			PA SN „Diaspora 2025” PA SNOFM 2017-2021 PA SNDAR 2014-2020
		5.8.	Numărul de tineri reveniți în Moldova informați despre programele de suport pentru inițiativele tinerilor din organizațiile de tineret	cifră absolută	total	MECC	anual			PA SN „Diaspora 2025”
		5.9.	Numărul de beneficiari ai ghișeului unic pentru documentarea străinilor	cifră absolută	total	BMA/MAI	anual		2018 - creșterea cu 26%	PA SNMA 2016-2020
		5.10.	Numărul de străini incluși în activitățile de integrare	cifră absolută	total	MAEIE MAI	anual		2018 - creșterea cu 15%	PA SNMA 2016-2020
VI.	Cadrul de politici și programe și dialogul civil cu diaspora	6.1.	Ponderea politicilor sectoriale ce conțin impactul migrațional	%	total	BRD	anual		80% din documentele de politici elaborate	SN „Diaspora 2025” PA AA RM-UE 2017-2019
		6.2.	Ponderea politicilor naționale în domeniul diaspora,	%	total	BRD	anual		50% din politici consultate	PA SN „Diaspora-2025”

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
			migrație și dezvoltare consultate cu reprezentanții diasporei și cu partenerii externi							
		6.3.	Număr de programe/proiecte-pilot referitor la migrație și reintegrare pentru diferite profiluri ocupaționale, lansate cu participarea autorităților competente din statele UE	cifră absolută	Total, state, profiluri ocupaționale	ANOFM/MSMPS BRD	anual			PA SNMA 2016-2020
		6.4.	Număr de programe orientate spre valorificarea competențelor obținute în procesul migrației în dezvoltarea afacerilor și comunități, elaborate și implementate	cifră absolută	total	MAI MSMPS MECC MEI ODIMM	anual			PA SNMA 2016-2020
		6.5.	Număr de programe de formare inițială și continuă orientate spre nevoile cetățenilor Republicii Moldova reînțorși de peste hotare;	cifră absolută	total	ANOFM/MSMPS MECC	anual			PA RCRMRH 2017-2020 PA AA RM-UE 2017-2019

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
		6.6.	Număr de proiecte implementate în cadrul programului guvernamental „Diaspora Engagement Hub”	cifră absolută	total	BRD	anual			PA CS 2017
		6.7.	Numărul inițiativelor comune implementate în cadrul parteneriatelor la nivel regional create de către asociațiile diasporei	cifră absolută	total	BRD	anual			PA SN „Diaspora 2025”
		6.8.	Numărul inițiativelor diasporei finanțate	cifră absolută	total	BRD MEI MF CNP	anual			PA SN „Diaspora 2025”
		6.9.	Număr de măsuri/proiecte locale implementate în comun de către migranți și autoritățile publice locale și centrale din Moldova	cifră absolută	total	ANOFM/MSMPS MECC BRD API	anual			PA SNOFM 2017-2021
		6.10.	Numărul de parteneriate dintre meșterii populari și diaspora moldovenească pentru promovarea produsului în țările europene create	cifră absolută	total	MECC BRD UMP	anual			PA SDC 2020

	Domeniu	Nr.	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Dezagregare	Sursa de date	Periodicitate	Date de referință	Ținta	Documentul de politici conexe
		6.11.	Numărul proiectelor de importanță națională și internațională din domeniul turismului, implementate în bază de parteneriat între agenții economici din țară și diaspora moldovenească	cifră absolută	total	Agenția Turismului, Cancelaria de Stat	anual			PA SDT 2020
		6.12.	Numărul grupurilor de Excelență ale Diasporei funcționale	cifră absolută	total	BRD	anual		5 grupuri	PA CS 2017